

طرح تحقیق

"طرح نامه موضوعات میدانی و پیمایشی"

نام واحد حوزوی :

حوزه علمیه خواهران امام صادق (علیه السلام)

شهرستان بومین زهرا

عنوان تحقیق :

آداب و آفات میهمانی و میزبانی در اسلام

در بین زنان خانه دار شهر قزوین

استاد راهنما :

سرکار خانم سمانه زارعی

پژوهشگران :

صغری محرابی

طاهره چگینی

رقیه رضانی

صغری چگینی

پاییز ۱۳۹۶

السلامة

تقدیم به:

انبیاء و اولیاء حق

که خوشبختی و سعادت را

و شهدای والا مقام اسلام

که آزادی و امنیت را

و علماء، اساتید و معلمان سرافراز

که بزرگی و عظمت را

برای مان به ارمغان آوردند.

تقدیر و تشکر:

الحمد لله رب العالمين لجميع نعماته

اکنون که به یاری خداوند متعال و همراهی دوستان عزیز، کار تدوین این پروژه به اتمام رسیده است، بر خودمان لازم می دانیم صمیمانه تشکر قلبی خود را از اساتید و همراهانی که مارادر انجام این کار پژوهشی، یاری نمودند، ابراز نماییم.

از سرکار خانم زارعی استاد راهنمای محترم و جناب آقای آقازاده که با رهنمودهای سازنده خود باعث ارتقا کیفیت تحقیق گردیدند، و همچنین از حسن همکاری مدیریت محترم سرکار خانم آقازاده و معاون پژوهش خانم مرادی و کاربر مدرسه خانم عشرت آبادی تشکر نموده و از درگاه خداوند منان برایشان سلامتی و رفع مشکلات و برآورده شدن حاجات درخواست می نمایم

گروه پژوهشی یاوران مهدی عجل الله فرجه الشريف

چکیده :

گنجینه روایات معصومان(ع) سرشار از روایاتی است که به مسائل مهم اجتماعی همچون آداب و آفات مهمانی می‌پردازد. مهمانی دادن و به مهمانی رفتن، سبب انس و الفت میان امت اسلامی شده، اتحاد و برادری را ایجاد می‌کند؛ از این رو، در دین اسلام توصیه‌های فراوانی به مهمانی دادن و دعوت از مهمان شده است. میزبان و مهمان دو طرف این رفتار اجتماعی‌اند و هریک وظایفی در قبال دیگری دارد. برخی وظایف میزبان، در روایات اسلامی چنین بیان شده است: اکرام و استقبال از مهمان، پذیرایی کافی و مناسب از وی، غذا خوردن با مهمان، پرهیز از به کار گرفتن مهمان و بدرقه کردن وی. اما وظایف مهمان در برابر میزبان عبارت است از همراه نبردن غیرمدعو، نشستن در جایگاه تعیین شده از سوی میزبان، کوتاه کردن زمان مهمانی، نگاه داشتن چشم، تجسس نکردن و رازداری مسائل خانوادگی میزبان. و بر حسب تحقیق انجام شده؛ عقیده اکثریت مبنی بر این است که مطلع بودن از وظایف مهماننداری کمک به برگزاری بهینه سنت الهی خواهد شد. و نیز اهمیت به میهمان دادن در نحوه خوب اداره کردن آن بسیار موثر است. که بهتر است میزبان دارای دست پخت خوب، خانه‌ای تمیز باشد. و برگزاری مهمانی‌ها متنوع بوده و در بیرون از محیط خانه نیز انجام گردد. و از تظاهر و خودنمایی و اسراف و مانند این امور پرهیز شود. روش تحقیق حاضر میدانی و روش جمع آوری آن با استفاده از پرسش نامه و آمارگیری در بین زنان خانه دار استان قزوین می باشد. روش آمارگیری هم با استفاده از نرم افزار SPSS انجام می شود.

کلیدواژه‌ها: آداب مهمانی، وظایف میزبان، مهمان، روایات.

۵-۱- خلاصه و نتیجه گیری

همانطور که در فصل های قبل ملاحظه شد در بین زنان خانه دار استان قزوین اطلاع از وظایف در مهمانی ها تاثیر زیادی در اکرام مهمان دارد و اینکه مردم در این زمینه موفق هستند و در مهمانی های خود به سلیقه مهمان توجه کرده و نظر به مهمانی های دعوتی داشتند و موافق بودند که با دست پخت خویش از مهمان پذیرایی کنند و تهیه غذای سالم را از ویژگی های مهمانی خوب می دانند و همچنین قبول دارند که در مهمانی های امروزی نیز به مهمان احترام گذاشته و از وی تشکر و قدردانی شود.

طبق آمار، می توان از آفات مهمانی های امروزی، به چند مورد اشاره کرد از جمله ، سادگی، صمیمیت و صداقت نسبت به گذشته بسیار کم رنگ شده و اینکه مراسم ها و مهمانی های امروزی با شئونات اسلامی متناسب نیست و در آخر اغلب، موافق وارد شدن مردان در مراسم های زنانه می باشند که موجب اذیت شدن بانوان میشود.

فرضیه اول: پذیرایی خوب میزبان و احترام به مهمان در حد وسع، از نیازمندی های اولیه برقراری مهمانی ها می باشد. نتایج این تحقیق نشان داد که اکثریت زنان خانه دار استان قزوین موافق پذیرایی در حد وسع میزبان و اکرام مهمان می باشند.

فرضیه دوم: صله رحم از انواع رفت و آمدها و مهمانی ها بیشترین طرفدار را دارد. نتایج تحقیق نشان داد که اکثریت پاسخگویان موافق رفت و آمدهای فامیلی می باشند.

فرضیه سوم: از آداب مهمانی ها و جشن ها اسراف و تبذیر بیش از حد لزوم می باشد. نتایج بدست آمده از این تحقیق نشان داد که اکثریت زنان خانه دار مخالف برگزاری مراسم های پرخرج می باشند.

فرضیه چهارم: هر چه مراسم ها ساده تر برگزار گردد موجب افزایش و تعدد آن ها با رضایتمندی دو طرف می گردد. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که اکثریت زنان خانه دار موافق این بودند که مهمانی های ساده تر موجب تعدد آنها میشود.

منابع

*قرآن کریم

- (۱) انوری، حسن، فرهنگ بزرگ سخن، تهران، انتشارات سخن، ۱۳۸۱.
- (۲) پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحه، تهران، ج ۱، دنیای دانش، بی تا.
- (۳) حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، بی جا، دارالاحیاء التراث العربیه، ۱۳۹۶.
- (۴) خمینی، روح الله، چهل حدیث، بی جا، ج ۳۲، مرکز تنظیم و نشر آثار امام، ۱۳۸۴.
- (۵) دهخدا، علی اکبر، لغت نامه، تهران، ج ۶، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۰.
- (۶) نوری، حسین بن محمد تقی، مستدرک الوسائل، قم، ج ۱۶، ج ۱، موسسه آل بیت، ۱۴۰۸ ق.
- (۷) عمید، حسن، فرهنگ عمید، بی جا، ج ۲۳، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۱.
- (۸) کریمی، محمد مهدی، ساز و کارهای تحقیق پیمایشی، قم، ج اول، مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران، ۱۳۹۴.
- (۹) مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، بیروت، دارالاحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳.
- (۱۰) محمد، محمد رضا، حکیمی، علی، الحیاه، بی جا، ج ۴، ج ۲، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۷.
- (۱۱) موسوی، سید مهدی، پژوهشی در اسراف، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷.

ضمیمه پاسخنامه

سلام علیکم

با احترام و آرزوی توفیق الهی، در تحقیقی که تحت عنوان "آداب و آفات مهمانی در اسلام (آموزه های قرآنی و روایی) در بین زنان خانه دار استان قزوین" صورت میگیرد، پرسشنامه ای در این زمینه به شرح ذیل تنظیم گردیده ، لطفا با پاسخ دقیق به آن گام مفید و ارزشمندی در جهت فرهنگ سازی برداشته تا در راستای منویات مقام معظم رهبری مد ظله در جهت اقتصاد مقاومتی عمل نماییم.

متغیرها	سوالات	طیف لیکرت			
		کاملاً موافقم	موافقم	بی نظرم	کاملاً مخالفم
شیوه اکرام مهمان	۱. آیا مطلع بودن از وظایف در مهمانی ها در اکرام مهمان تأثیر بسزایی دارد؟				
	۲. به نظر شما مردم در اکرام مهمانان خود موفق هستند؟				
	۳. آیا با این مسئله که اطعام کریمانه مهمان از وظایف میزبان است، موافق هستید؟				
شیوه پذیرایی	۱. به نظر شما ویژگیهای همچون: سادگی، صمیمیت، صداقت و انصاف در مهمانیهای ما وجود دارد؟				
	۲. به نظر شما مردم در مهمانیهای خود باید به سلیقه مهمان اهمیت داده و از آنان نظرخواهی کنند؟				
	۳. به نظر شما میزبان خوب باید سرگرمیهای لازم را برای کودکان مهمان فراهم کند؟				
	۴. آیا شما با مهمانیهای دعوتی موافق هستید؟				
	۵. آیا به نظر شما سنگ تمام گذاشتن در پذیرایی از مهمان لازم است؟				
	۶. آیا موافقت میکنید که میزبان باید با دستپخت خویش از مهمان پذیرایی کند؟				
	۷. آیا تهیه غذای سالم در خانه از ویژگیهای مهمانی خوب است؟				
شیوه قدردانی	۱. به نظر شما در مهمانی ها به میزبان احترام گذاشته می شود؟				
	۲. به نظر شما در مهمانی ها تشکر و قدردانی از میزبان به نحو مطلوبی انجام می شود؟				
	۳. به نظر شما کم توقعی و رعایت حال میزبان که یکی از وظایف مهمان است، رعایت می شود؟				

					۴. آیا شما با مهمانیهای سرزده و بدون اطلاع موافق هستید؟	
					۵. آیا سلام دادن به میزبان جزء وظایف مهمان است؟	
					۱. با برگزاری همه ی انواع مهمانی ها در خارج از محیط خانه و خانواده موافق هستید ؟	شیوه های فرهنگ سازی بومی
					۲. آیا برگزاری عروسیها و مراسم عزای پرخرج در تالارها با شئونات اسلامی متناسب است؟	
					۳. به نظر شما بهتر نیست مهمانی را ساده تر ولی تعداد آن ها را بیشتر کنیم؟	
					۴. با رفت و آمدهای فامیلی موافقت میکنید؟	
					۵. با رفت و آمدهای دوستانه موافقت میکنید؟	
					۶. شما با فیلمبرداری از مهمانیها و داخل شدن در حریم خصوص افراد موافقت میکنید؟	
					۷. نظر شما درباره وارد شدن مردان در مراسمهای زنانه که موجب اذیت شدن بانوان می شود، چیست؟	
					۸. نظر شما درباره کارناوال عروس چیست؟	
					۹. با خودنمایی در مهمانی ها خصوصا تعویض لباس بانوان ، موافقت میکنید؟	

سن: سال وضع تأهل: مجرد متاهل سایر

محل سکونت: مرکز شهر پائین شهر بالای شهر

وضعیت تحصیلی: زیر دیپلم و دیپلم فوق دیپلم کارشناسی کارشناسی ارشد دکترا